

Habitusun Siyasal Tercihlere Etkisi: Çanakkale Örneği

The Impact of Habitus on Political Preferences: The Case of Çanakkale

Nimet KESELİ USTABAŞI¹, Abdurrahman KURT²

Öz

Bu çalışmanın amacı, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün habitus, alan ve sermaye kavramlarını kullanarak Çanakkale'deki siyasi parti yetkililerinin onları siyasetçi olmaya yönlendiren tercih ve deneyimlerini anlamaya çalışmaktır. Araştırma bulguları, katılımcıların ekonomik, kültürel, sosyal ve sembolik sermayeleri açısından nasıl farklılaştığını ve bu sermayelerin siyasal katılım ve etkileşim üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Pierre Bourdieu'nün habitus, alan ve sermaye kavramları çerçevesinde Çanakkale özelinde siyasetçilerin dini ve dünyevi görüşleri ile hayata bakışlarını ele aldığımız çalışmamız ve parti mensuplarının tercihlerini şekillendiren unsurları ele aldığımız çalışmamız; onların hangi değerlere ve alışkanlıklara göre davrandıklarını araştırmaktadır. Dünya görüşlerinden bağımsız olarak, siyaset alanında varlık göstermeyi tercih eden bireylerin habituslarının ne gibi ortak özellikler taşıdığı da araştırma kapsamındadır. Bu çalışma 2022 yılı Ekim ayı ile 2024 yılı Şubat ayı arasında 5 farklı siyasi partiye (AK PARTİ, CHP, İYİ PARTİ, MHP, HDP) üye olan ve bu partilerde yönetici durumda olan toplam 17 kişiyle gerçekleştirilen alan araştırmamızın taranmasıyla, ilgili bölümlerden çıkarılan anlamlı veriler kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda birbirinden farklı sermaye türlerinin etkin olduğu sosyal alanın bireylerin siyasal görüşlerini oluşturduğu savı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte muhafazakâr ya da modern dünya görüşünden bağımsız olarak temsili olarak siyasetçi olmanın da ortak ya da benzer bir sermaye geçişine tekabül ettiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, Habitus, Alan, Sermaye, Siyasal Tercihler, Siyaset Sosyolojisi

ABSTRACT

This study aims to understand the preferences and experiences that led political party officials in Çanakkale to become politicians, using the concepts of habitus, field, and capital developed by French sociologist Pierre Bourdieu. The research findings address how participants differ in terms of economic, cultural, social, and symbolic capital types and the effects of these capitals on political participation and interaction. In the framework of Pierre Bourdieu's concepts of habitus, field, and capital, our study examines politicians' religious and secular views in Çanakkale, as well as the elements shaping party members' preferences, investigating which values and habits guide their actions. The study also explores the typical characteristics of the habitus of individuals who choose to be active in the political field, regardless of their worldview. This study was created using meaningful data extracted from the field research conducted between October 2022 and February 2024 with a total of 17 individuals who are members of and hold managerial positions in five different political parties (AK PARTİ, CHP, İYİ PARTİ, MHP, HDP). The study concludes that the social field, influenced by various forms of capital, shapes individuals' political views. It is also suggested that being a representative politician corresponds to a typical or similar capital background, regardless of a conservative or modern worldview.

Keywords: Sociology of Religion, Habitus, Field, Capital, Political Preferences, Political Sociology

¹ Corresponding Author | Yetkili Yazar: Bursa Uludağ Üniversitesi, nkeseliu@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-9922-8178

² Bursa Uludağ Üniversitesi, akurt@uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6087-3725

GİRİŞ:

Habitus, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün geliştirmiş olduğu sosyolojik bir kavramdır. Kökleri Aristoteles'e kadar uzanan ve Thomas Aquinas ile toplumsallaşan dini alışkanlıkları ifade için kullanılan habitus kavramı, alan ve sermaye kavramları ile birlikte ele alındığında birey ve grupların yaşam tercihlerini anlamamızı sağlamaktadır (Akarsu, 1975; Jourdain ve Naulin, 2016). Çalışmamızda Çanakkale'de yaşayan siyasi parti üyelerinin neden parti üyesi olduklarını ve siyasal tercihlerine zemin hazırlayan habitusları ele alınmıştır. Katılımcıların dini yaşantıları, eğitim seviyeleri, gelir düzeyleri vb. değişkenler; onların alan ve sermayelerine dair bir desen oluşturmaktadır.

Muhafazakâr/dindar ve modern/seküler dünya görüşüne sahip olan birey ve gruplarda görülen değişiklikleri anlamak habitus, alan ve sermaye kavramlarını anlamakla mümkündür. Toplumsal dönüşümü tek taraflı değil fakat karşılıklı bir etkileşim içinde ele alan habitusun değişim ve dönüşüme açık bir yapıya sahip olduğunu düşünen Bourdieu'ye göre alışkanlık, kazanılan bir şey olup bu durumun bedendeki sürekli bulunuşu kalıcı bir yatkinlik oluşturmaktadır (Bourdieu, 2019). Bu yatkinlikleri yalnızca sekülerleşme ya da yalnızca muhafazakârlaşma olarak ele almak yerine, alandaki tercihlerin altında yatan örtük nedenleri anlamak habitus, alan ve sermaye kavramları ile mümkündür.

Bu çalışmada, muhafazakâr/dindar veya modern/seküler habitusa sahip olan siyasetçilerin habituslarındaki sermaye benzerlikleri ve onları siyasal alana yönlendiren tecrübeleri anlaşılmalı çalışılmıştır. Literatürde; İrfan Özet'in, Fatih-Başakşehir: Muhafazakâr Mahallede İktidar ve Dönüşen Habitus ve İzmir Duvarı isimli çalışmaları ile Aksu Akçaoğlu'nun Zarif ve Dinen Makbul isimli çalışması, habitus, siyaset ve din ilişkilerine ışık tutmaktadır (Özet, 2020; Akçaoğlu, 2022). Çalışmamız bunun yanında, muhafazakâr ya da modern dünya görüşüne sahip olan siyasetçilerin habituslarındaki ortaklıkları ele alarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Katılımcıların neden muhafazakâr ya da modern bir hayat görüşüne sahip olduklarını ortaya koymak daha geniş ve kapsamlı bir araştırma konusu olduğundan, çalışmamızda özellikle, katılımcıların "siyasetçi" olmalarını motive eden alan ve sermayeleri ele alınmıştır. Dini hayatları, sosyal ilişkileri, eğitim durumları ve gelir düzeyleri gibi farklı sermaye türlerini ilgilendiren kazanımlarındaki ortaklıkları anlamaya çalışılmıştır. Beş farklı siyasi partiye mensup, evli ve bekâr, kadın ve erkek toplam 17 kişi ile yapılan mülakatlar neticesinde ortaya koyulan çalışmada din, eğitim, kültür vb. unsurların habitustaki görünümü ve etkisi ele alınmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Habitus kavramı farklı bağlamlarda da olsa alışkanlıkları ifade etmek için Durkheim ve Weber'de kullanılmıştır (Tatlıcan ve Çeğin, 2014, s.303-366). Bununla birlikte bu kavrama belirleyici özelliklerini yükleyen, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu olmuştur (Türk, 2004). Habitus kavramının Fransızca "habitude" yani alışkanlık sözcüğünün çağrıştırdığı; otomatik olarak tekrar eden, mekanik kapalı bir sistem olarak anlaşılması Bourdieu için yanlış olacaktır (Arpacı, 2020). Böylece bu kavram bireysel tarihsellik durumuna gönderme yaptığı gibi temelci (özcü) düşünme biçimleri muhalif bir noktada bulunan genetik düşünme biçiminin içindedir (Bourdieu, 2016). Bourdieu, habitus kavramını ortaya koyarken birbirine zıt düşünülen bakış açılarının eksiklerini ve negatif sonuçlarını gidererek daha güçlü bir yaklaşım getirmeye özen göstermiştir (David, 2011). Belki de bunun da etkisiyle habitusun kavramsal çerçevesi geniş tutulmuştur. Habitus, tek bir tanımlama ile kuşatılabilir özellikte değildir. Bu durum göz önünde bulundurularak David Swartz'ın habitus tanımlaması bir başlangıç noktası olarak uygun bulunmuştur. Swartz, habitusun kavram kapsamının zamanla, eylemin hem bilişsel hem de bedensel temelini vurgulayacak ve alışkanlık haline gelmiş eylemlerin yanı sıra yaratıcı eylemleri de içine alacak şekilde genişlediğini ifade eder (David, 2011). Habitus, Bourdieu'nün nesnel yapı ile

bireysel etkinlik arasında ilişki kurmasını sağlar. Habitus bitevi sonsuza değin devam eden bir yazgısallığın tersine, bir adaptasyon, dünyaya uyum sağlama hali olarak anlaşılmalıdır (Bourdieu, 2016).

Habitusu Pierre Bourdieu'nün alan ve sermaye kavramlarından bağımsız şekilde anlamak mümkün olmaz. Bourdieu, alan (field) kavramını ilk olarak sanat ve edebiyatın tarihsel değişim ve oluşma süreçleri üzerine gerçekleştirdiği ampirik çalışmalarında ele almıştır (Jourdain ve Noulin, 2016). Alan, yaşam pratiklerinin değişimi sonucu iş bölümünün artışına bağlı olarak bir farklılaşma süreci olarak görülebilir. Bu değişime bağlı olarak toplumsal hayat çevrelerinin özerkleşmesi ile alan oluşur (Jourdain ve Noulin, 2016). Alan, Bourdieu'nün sosyolojik araştırma nesnelerinin kavramsallaşmasına yardım eden bir unsur olarak karşımıza çıkar (Kaplan ve Yardımcıoğlu, 2020). Bourdieu, birey ve toplum arasında yazgısal bir ilişkiden değil habitus ve alan arasında kurulmuş bir ilişkiden bahseder (Bourdieu ve Wacquant, 2016, s.53-76). Daha önce belirtildiği üzere bu durum en nihayetinde tarihin bir ürünü olduğundan, sürekli bir yenilenmeyi gerektiren bir sistemi öngörmektedir (Bourdieu ve Wacquant, 2016). Bu devamlı yenilenme hali, alanı güçlerin çatışma mecrası, sınıflar arası ilişkilerdeki gücü ele geçirme mücadelesinin bir mekânına dönüştürmektedir (Yücedağ, 2016).

Bourdieu'nün en önemli kavramlarından biri olan ve sosyolojik araştırmalarında merkezi bir rol oynayan "alan", sembolik şiddetin uygulandığı meşrulaştırılmış tahakküm yerleri olarak çok farklı mecralarla sınıflandırılabilir. Bireylerin sosyal konumlarını belirleyen farklı sermaye türlerinin etkileşimde oldukları bu alanlar; ekonomik, kültürel, siyasi, akademik, dini ve sosyal alan olarak sınıflandırılabilirler. İster politik ister dini ister ekonomik isterse kültürel olsun, alan, katılımcıların sermaye donanımlarına göre farklı ve hiyerarşik konumlar işgal ettikleri bir sosyal mikrokozmos olarak nitelendirilebilir. Sosyal ilişkiler içerisinde her alanın kendi sınırları ve özel yapısı vardır. Bununla birlikte bir alandaki mücadele diğer alanları da etkilemektedir (David, 2011). Alan kavramının anlaşılması için Bourdieu "oyun", "doxa" ve "illusio" kavramlarını geliştirmiştir. Oyun kavramı, Bourdieu'nün alan içinde gerçekleşen mücadeleyi tasvir için kullandığı bir kavramdır. Oyunun oynanması için belli kuralların ön kabulü anlamına gelen "doxa" kavramı Bourdieu için örtük bir mutabakat zemini anlamına gelir (Baltacı, 2018). Alanda gerçekleştirilen mücadele yalnızca belli kurallarla gerçekleşmemektedir. Bu sadece oyuna dair bir ussal bir çıkarım zinciri olarak değil bilinç dışı refleksif bir tavrı da barındırır. Oyuncu oyunun farkında olduğu gibi oyun alanının da bilincinde olup diğer insanların da varlığından haberdar durumdadır. Oyun içinde gerçekleşen eylemlerin yanı sıra o eylemlerin zamanlaması da önemlidir (Calhoun, 2014, s.77-129). Oyuncuları oyuna dahil eden unsur, alanın oynanmaya değer olduğuna duyulan inançtır, bu da "illusio" dur (Wacquant, 2014). Oynamaya değer bulma ve kazanma amacıyla alanda oyuna dahil olan oyuncular ortak bir mecrada bulduklarında sermaye tipleri devreye girmektedir. "Sermaye", ekonomik bir kavram izlenimi verse de oyuncuların alanlarında edindikleri ve meydana getirdikleri somutlaşmış kazanımların tamamına verilen isimdir. Bourdieu, sosyal uzamda bireylere toplumsal konum sağlayan sermayeleri kültürel, ekonomik, toplumsal ve simgesel olarak dört kısımda inceler (Jourdain ve Noulin, 2016).

Sermayeler kişinin maddi varlıkları, geliri ve ekonomik kaynaklarıyla ilişkili olarak doğrudan paraya çevrilebilen ekonomik sermaye; bireyin kültürel birikimini ve kültürel kimliğini temsil eden bazı durum ve şartlar doğrultusunda ekonomik sermayeye çevrilebilen ve eğitim, bilgi, beceri ve kültürel değerlerden oluşabilen kültürel sermaye; toplumsal sorumlulukları içerisinde barındıran, yine belirli şartlar doğrultusunda ekonomik sermayeye çevrilebilen ve soyluluk unvanını temsil eden, bireyin sosyal ilişkileri ve toplumsal ağlarını (bağlantılarını) da içine alan sosyal sermayedir (Şahin ve Ünal, 2010). Müstakil görünür bir sermayenin ötesinde, Bourdieu'ye göre tüm sermaye türlerinin toplamından teşekkül eden güven, inanç ve itibar gibi faktörlerle varlık bulan dördüncü sermaye türü ise simgesel sermayedir. Bourdieu simgesel sermayeyi şu şekilde açıklıyor:

“Bir kuvvet ilişkisinin anlam ilişkisine dönüşmesinin ürünü olan simgesel sermaye kişiyi hem önem hem de anlam yokluğunu ifade eden-önemsizlikten kurtarır. Bilinmek ve tanınmak, aynı zamanda tanıma, takdis etme, bilinmeyi ve tanınmayı hak eden -başarıyla- söyleme, daha genel olarak da olanı, hatta olanın ne durumda olduğunu, hakkında ne düşünmek gerektiğini -söyleneni söylemenin kendisine uygun kılmaya muktedir edimsel bir söylemeyle (veya önceden söylemeyle, kehanetle)- söyleme gücünü elinde bulundurmaktır (Bu gücün bürokratik çeşidi hukuki edim, karizmatik çeşidi ise peygamber sözüdür)” (Bourdieu, 2016).

Sonuç olarak habitus, bireylerin toplumsal koşulları tarafından şekillenen düşünme, hissetme ve davranma eğilimlerinin bütünü olarak düşünüldüğünde, siyasal alan çerçevesinde habitus, siyasetçilerin, seçmenlerin ve diğer aktörlerin siyasal alanda nasıl davrandıklarını ve karar aldıklarını belirleyen bir unsurdur. Bu bağlamda, bir politikacının sahip olduğu habitus, onun siyasi söylemlerini, stratejilerini ve seçmenlerle olan ilişkilerini etkiler. Alan, belirli kurallar ve güç ilişkileri çerçevesinde bireylerin ve grupların mücadele ettiği toplumsal bir sahadır. Siyasal alan, politik güç ve etki için rekabet eden aktörlerin yer aldığı bir alandır. Bu alanda, siyasal sermaye (siyasi güç, etki ve tanınırlık) kazanmak ve sürdürmek için mücadele edilir. Siyasal alanda başarılı olmak için bireyler, siyasi sermayelerini maksimize edecek stratejiler geliştirirler ve bu stratejiler genellikle habitus tarafından yönlendirilir. Bu iki kavram, siyasette bireylerin ve grupların nasıl etkileşimde bulunduğunu, güç dinamiklerini ve stratejik davranışlarını anlamamıza yardımcı olur. Habitus, bireylerin içinde yer aldığı siyasal alandaki davranışlarını şekillendirirken, siyasal alanın ise bu davranışların oynandığı sahneyi temsil ettiği düşünülmektedir. Muhafazakâr ya da seküler habitus siyasal alandaki davranışları etkileyerek farklı siyasal tercihlere yol açabilir. Bununla birlikte araştırmamızın iddiası siyasetçilerin dini/seküler alanlara ait olma ve dinsel hayata dair habitusları açısından farklılaşsa da siyasal alana dâhil olmayı kolaylaştıran yatkinlikler ve sermaye donanımı açısından benzerlikler gösterdikleri düşüncesidir. Dolayısıyla araştırmamız, siyasetçilerin hem dini/seküler alanlardaki habituslarını hem de siyasal alandaki habituslarını değerlendirmektedir.

Bourdieu, politika ve siyasetçilerle ilgili görüşlerinde habitus ve alan kavramlarını temel alır (Suveren, 2022). Ona göre, siyasetçilerin davranışları ve tercihleri habituslarıyla şekillenir ve sosyal alanlarındaki konumları bu tercihleri etkiler. Bourdieu, siyasetin toplumsal alanlardaki güç ilişkileriyle şekillendiğini ve siyasetçilerin sosyal sermayelerinin bu ilişkilerde belirleyici olduğunu vurgular.

Araştırmamızda, politikacıların siyasal alana has habituslarını ve bu habitusu belirleyen ve etkileyen sermaye bileşimi anlaşılmasına çalışılmıştır. Görüşme yapmış olduğumuz Çanakkale’deki siyasi parti üyelerinin habituslarına, muhafazakâr/dindar ve modern/seküler kavramları üzerinden baktığımızda, değinmemiz gereken hususlar şunlardır. “Muhafazakâr” kavramının kullanımı, kültürel bir çeşitliliği çağırıştır. Siyasi, ekonomik, sosyal vb. unsurlara bağlı olarak dindar, İslamcı, milliyetçi, gelenekçi, köylü ya da devletçi ifadeleri, muhafazakâr tanımına dâhil edilir. Diğer taraftan, ülkemizde Atatürkçü, laik, solcu, sosyal demokrat, sosyalist, komünist gibi sıfatları haiz birey ve topluluklar muhafazakârlık karşısında konumlandırılırlar (Toprak, 2009). ABD Devlet Başkanı Woodrow Wilson’un ‘Bir muhafazakâr, kararsız kalırsa büyükannesine sorar.’ ifadesi muhafazakârlığın aile ve köklerle olan bağlantısının güçlü olduğunu ve gelenekten beslendiğini çağırştırmaktadır (Wilson, 2024).

Diğer taraftan modern/seküler olarak tanımladığımız alanda “modern” ifadesini yeniliğe ve değişime açık, “seküler” kavramını da modernliğin bir sonucu olarak, dinden ve dini değerlerden uzak bir dünya görüşüne sahip olan olarak ortaya koyabiliriz (Mechik, 2018).

Çalışmamızda muhafazakâr/dindar ve modern/seküler yaklaşımların birbirleri üzerindeki etkisi dikkate alınmakta, siyasal alanda yer alan aktörlerin sermayelerindeki benzerlikler ve farklılıklar üzerinde durulmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Veri Toplama Tekniği ve Örneklem

Bu araştırmada nitel yöntem benimsenmiştir. Nitel araştırma yöntemi, araştırmacıların fenomenleri, olayları veya durumları daha derinlemesine anlamak için kullandığı bir yaklaşımdır. Nitel araştırma, sosyal ilişkiler, kurumlar ve topluluklar gibi sosyal olguları anlamaya çalışır. Araştırmacılar kişiler arası ilişkileri ve bu ilişkilerden doğan sosyal süreçleri analiz ederler (David, 1997). Nitel araştırma, genellikle "ne", "nasıl", "kim" ve "nerede" sorularına odaklanır. Bu soruların yanıtları, araştırma stratejisini belirler. Betimleyici, keşfedici ve açıklayıcı araştırma türleri bu sorularla yönlendirilir (Kümbetoğlu, 2008). Nitel araştırmalar, katılımcıların ve ortamın dinamiklerine göre esnek ve uyarlanabilir araştırma tasarımlarına sahiptir. Bu araştırmada veriler nitel araştırma yöntemini kullanarak, yarı yapılandırılmış mülakat türü çerçevesinde elde edilmiştir. Mülakatlar, araştırma sahasında yer alan, mecliste grubu bulunan beş siyasi partinin Çanakkale ilindeki temsilcilerinden gönüllü olan 17 kişi ile amaçsal örneklem tekniğine göre 2022 yılı Ekim ayı ile 2024 yılı Şubat ayı arasında yapılmıştır. AK PARTİ (5), CHP (4), HDP (2), İYİ PARTİ (3) ve MHP (3) üyelerinden görüşmeyi kabul eden yönetici ve seçilmiş olan parti üyesi katılımcılarla yapılan görüşmeler katılımcının veya araştırmacının iş yerinde önceden planlanarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 30 dakika ile 2 saat arasında değişen sürelerde yapılmıştır. Veriler katılımcının izni dâhilinde kayda alınmış, daha sonra yazıya geçirilmiştir.

2.2. Veri Analiz Tekniği

Araştırma süreci, katılımcılar tarafından etkilenip yönlendirilebilir (Kümbetoğlu, 2008). Bu yöntem yoluyla nicel verilerin ötesine geçerek katılımcıların deneyimlerini, duygularını ve düşüncelerini anlamaya odaklanılmış, gizli bağlar, durumlar ve ilişkiler içerisindeki gömülü deneyimleri ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Böylece öğrenme, güç iletişim ve fırsat hiyerarşilerini görünebilir kılma çerçevesinde konumlanmıştır (John, 2013). Amaçlı örnekleme yöntemiyle çalışılmış araştırmamızda nitel araştırmanın gereği olarak derinlemesine bir araştırma yapılmaya çalışılmış ve verilerin analizi betimleyici tekniklerle, yarı yapılandırılmış mülakat formunda önceden belirlenmiş olan temalar çerçevesinde yapılmıştır.

2.3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Araştırmanın örneklemini Çanakkale’de yaşayan beş farklı siyasi partiden herhangi birine mensup, partide yönetici ya da karar alma aşamalarında etkin pozisyonda bulunan kişiler oluşturmaktadır. Çanakkale’de 6’sı kadın, 11’i erkek, toplam 17 kişi ile gönüllülük esasına göre yapılan görüşmelerdeki, yaşları 42 ile 72 arasında değişen katılımcıların medeni durumları 15’i evli, 2’si bekârdır. Bekâr olanlardan biri hiç evlenmemiştir. Tamamı siyasi parti üyesi olan katılımcıların meslekleri; öğretmen, muhasebeci, sağlık personeli, esnaf, din görevlisi, ev hanımı, iş adamı ve serbest meslek erbabı olarak geniş bir yelpazeye sahiptir.

3. Verilerin İncelenmesi-Bulgular

Araştırma yaptığımız alanda görüştüğümüz katılımcılara Pierre Bourdieu’nün ana kavramlarından olan habitus kavramını sahada yorumlamamızı kolaylaştıracak bir yöntemle sorularımızı yönelttik. Sorularımız demografik özellikler başta olmak üzere katılımcının doğduğu ve büyüdüğü yer, aile geçmişi, köken ailesinin geçim kaynakları, kendilerinin ve köken ailelerinin almış oldukları eğitim, dine ve dini değerlere bakışları, din eğitimi alıp almadıkları ve dini yaşantıları, ailelerinde siyasi bir geçmiş olup olmadığı, tercih ettikleri politik görüşle olan yakınlıkları, aileye ve aile değerlerine bakışları ve

yaklaşımları gibi genel yaşam alışkanlıkları ile ilgili görüşlerini anlamaya yönelik olmuştur. Burada AK PARTİ, CHP, MHP, HDP veya İYİ PARTİ üyesi olan herhangi bir siyasetçinin sermaye geçmişindeki ortak yönler anlaşılmasına çalışılmıştır.

Yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulardan, katılımcıların siyasi görüşlerini ve onları siyasal alanda etkin olmaya hazırlayan yaşam alışkanlıkları ele alınmıştır. Sermaye türlerine dair partiler arasında açık bir ayırım yapmadan verileri aktarıyor olmamızın nedeni; ekonomik, sosyal, kültürel ya da simgesel sermayenin, muhafazakâr veya modern habitusta nasıl bir kesişimle “siyasetçi”yi ortaya çıkardığını anlamaya çalışmaktır.

3.1. Katılımcıların Ekonomik Sermayeleri

Katılımcıların ekonomik durumları yapılan araştırmada orta ve üst gelir düzeyine sahip diyebileceğimiz bir düzeydedir. Gelirlerini sayısal olarak ifade etmemekle birlikte, memur maaşları üzerinden yaklaşık bir çıkarım yaparak katılımcılarımız kendilerini orta düzey gelirli olarak düzeyi dalgalı seyretmekle birlikte katılımcılarımızda neredeyse tamamı kendisini orta düzey gelirli olarak tanımlamışlardır.

“Allah’a şükür kimseye muhtaç değiliz.”, “İhtiyaçlarımızı karşılıyoruz, yaşam standardımızı koruyabiliyoruz.” şeklinde ifadeler bu durumun göstergesidir. Mesleği avukat olan 58 yaşındaki İYİ PARTİ mensubu bu erkek katılımcımız aylık gelirini ortalama memur maaşının birkaç katı olarak ifade ederek kendisini orta düzeyde gördüğünü ifade etmiştir. Yaşam görüşleri olarak katılımcılarımızın neredeyse tamamı sosyal hayatta en önemli unsurun ekonomik durum olduğunu ifade etmişlerdir. Güçlü bir ekonomik sermayenin siyasal alanda bireye güç kattığı, diğer sermaye türleri ile birleştiğinde siyasal alanda başarıyı desteklediği düşünülmektedir.

45 yaşında esnaf olan MHP mensubu katılımcımız Erdal Bey: “Yeterli imkânınız olmalı ki, kimseye muhtaç olmayalım, dinimizi de rahatça yaşayalım, çocuklarımızı da ideal şekilde eğitelim, ihtiyaç sahiplerine de destek olalım.” ifadelerini kullanmıştır. Yine 38 yaşındaki İYİ PARTİ mensubu Furkan Bey: “Çalışmalıyız ki üretelim, kazanalım ve hem kendimize hem de çevremize, ülkemize fayda sağlayalım.” ifadelerini kullanmıştır.

Çalışmak, kazanmak ve üretmek noktasındaki bakış açıları itibarıyla siyasi parti üyelerinin genel bir benzerlik taşıdığı, kadın olsun erkek olsun çalışıp ekonomiye katkı sağlamanın ve boş durmamanın gerekliliği olduğu görüşü hâkimdir. Kadının çalışması konusunda ise mesele çocuklara ve çocuk eğitimine geldiğinde öncelikler değişebilmektedir.

Seçilmiş bir katılımcımız, kendisinin görevi karşılığı aldığı ve ek olarak elde edebileceği pek çok maddi imkânı çalıştığı alandaki ihtiyaç sahipleri ile paylaştığını, bireysel mal varlığını artırmayı düşünmediğini ifade etmiştir. Burada, siyasal arenada temsilci olarak simgesel bir sermayeye sahip olmak ve temsilin verdiği manevi varlığın ve gerekliliklerinin ekonomik sermaye ile desteklenmesi de söz konusudur diyebiliriz.

Habitus, sadece yapıyı önceleyen bir alışkanlıklar ağı olarak değil, failin de içinde etkin şekilde yer aldığı hem yapıya etki ettiği hem de yapıdan etkilenip dönüştüğü ilişkisel bir etkileşim biçimi olarak karşımıza çıkar. Habitusun bu ilişkisel özelliği her tür sermayede anlaşılabilir. Ekonomik sermaye çerçevesinde ele aldığımızda “para parayı çeker” düşüncesi, güçlü bir ekonomik alt yapıya sahip olan bireylerin bu yapıyla zenginleştikleri ve bu sermayeden edindikleri her tür özellikle sahibi oldukları tüm sermayeleri güçlendirdikleri söylenebilir. Buna örnek olarak 38 yaşındaki Furkan Bey, bir iş adamının “Babamdan, ona da babasından kalmış olan bu işi büyüttük... Hem okuldan sonra iş bulma derdimiz olmadı hem de atamızın yadigarına sahip çıkıp onu daha da farklı noktalara taşıdık...”

şeklindeki ifadeleri katılımcımızın yaşadığı sosyal alanda ekonomik sermaye ile olan karşılıklı etkileşimini ortaya koymaktadır. Katılımcımızın ekonomik sermayesine dair kullandığı ifadeler, siyasal alanda etkin pozisyonda olan bireylerin güçlü bir ekonomik sermayeye sahip olmasının önemine dair ortak bir bakış açısı ve benzer bir habitusa sahip oldukları düşüncesini çağrıştırmaktadır.

3.2. Katılımcıların Kültürel Sermayeleri

Bourdieu'nün sermaye konusundaki düşüncesine göre kişiler konumlarını sahip oldukları ekonomik ve kültürel sermayelerine göre alırlar (Kaptan ve Yardımcıoğlu, 2020). Katılımcılarımız da kendilerini ekonomik ve kültürel sermayeye olan mesafeleri noktasında benzer şekilde tanımlamaktadırlar. Kültürel sermaye kişilerin doğdukları andan itibaren sahip oldukları sermaye türü olarak bilinir. Eğitim durumları, aile durumları ve sosyal yaşamda edindikleri pratikler onların kültürel durumlarını ortaya koyar. Araştırmamıza katılan kadın ve erkek 17 katılımcının eğitim durumlarının en az lise olmak üzere lisans ve lisansüstü eğitimde ağırlık kazandığı görülmektedir. 17 katılımcıdan 3'ü lise mezunu, diğer 14'ü en az lisans düzeyinde üniversite eğitimi almıştır. Kültürel sermayenin bireylerin yaşadıkları, ideallerine ve simgesel hedeflerine yönelik varlık gösterdikleri alanlardan biri olan siyasal alanda önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Kültürel sermayenin en önemli araçlarından biri olan eğitime yaklaşımları, katılımcılarımızın siyasal alanın "oyun" sahasındaki "illisio"larını güçlendirmekte ve onları alanda etkin hale getirmektedir.

Katılımcıların, köken ailelerinde de eğitimin önemli bulunduğu, anne veya babanın ya da her ikisinin de kendisi ilkokuldan sonra eğitime devam etmemiş olsa bile çocuklarının okuması için çeşitli hayat düzenlemeleri yaptıkları görülmektedir. Örneğin; 45 yaşında esnaf olan bir erkek katılımcımız Ersin Bey, "Köyden Çanakkale merkeze taşındık, çünkü ben burada bir liseyi kazanmıştım." ifadesini kullanmıştır.

Kültürel sermaye bireyi toplumda daha üstün/avantajlı bir sosyal statü kazanma yeteneklerinden yararlanmak için gerekli ve kullanışlı bilgi ve entelektüel becerilerle donatmaya yönlendirir. Bourdieu'nün sosyal sermaye kavramının sunduğu argümana dayanarak, daha yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin toplumun diğer üyelerinden saygı ve hayranlık kazanma olasılıkları daha yüksektir ve bu siyasal alandaki yükselişlerini destekleyebilecek sağlam bir temel oluşturur (Suveren, 2020).

47 yaşındaki CHP üyesi Ahmet Bey, yurtdışında eğitim aldığını, yabancı dil öğrenmenin ne derece önemli olduğunu, sık sık yurtdışına seyahat ettiğini böylece ufkunun açıldığını, ülkemizin her tür meselesine daha geniş bir perspektifle bakabildiğini ifade etmiştir. Bu ifadeler Ahmet Bey'in habitusunda kültürel sermaye araçlarını destekleyen bir anlayış olduğunu, kendisinin de siyasal alanda onu daha etkili bir duruma getirecek kültürel birikimini artırma çabasında olduğunu düşündürmektedir.

MHP üyesi 41 yaşındaki Âdem Bey, dil öğrenmenin önemine ve çocuklarını da bu noktada teşvik edip desteklediğine vurgu yapmıştır. Yabancı bir dil öğrenme bireyin habitusunda onu sosyal ve kültürel açıdan güçlendiren, siyasal alanda da onu uluslararası alanda bir adım öne geçiren önemli bir kültürel sermaye aracıdır.

İyi bir eğitime sahip olan, dili iyi bir lehçe ve düzgün bir telaffuz ile kullanma Bourdieu'nün üzerinde önemle durduğu kültürel sermaye araçlarından biridir (Ateş, 2020). Bu alanda bireyi geliştirecek en önemli araçlardan biri kitap okumadır. Kitap okuma oranlarına baktığımız zaman 17 katılımcıdan 15'inin düzenli olarak okuduğu ve takip ettiği kitapları olduğunu görmekteyiz. Sinemaya gittikleri, gelir durumlarına göre ülke içinde ve dışında gezilere katıldıklarını ifade etmişlerdir. Müzik dinledikleri ve yapılarına göre zaman zaman konserlere gittikleri, çocuklarının ya da kendilerinin bir enstrüman

çalmayı öğrenmeleri konusunda açık görüşlü olduklarını ifade etmişlerdir. Bütün bu kültürel tercihler; eğitime verilen önem, kitap okumayı günlük hayatın bir parçası haline getirme, çeşitli sanatsal etkinlikleri takip etme gibi alışkanlıklar, toplumun durumuna ve sorunlarına farklı perspektiflerden bakmayı da mümkün kılan ve siyasal alanda bireyi destekleyen kültürel sermaye unsurlarıdır, şeklinde ifade edilebilir (Ateş, 2020).

3.3. Katılımcıların Sosyal Sermayeleri

Sosyal sermaye kişilerin sahip oldukları ilişkiler ağı ile bağlantılı bir sermaye türüdür. Siyasetle meşgul bir kişinin sosyal ilişkilerinin güçlü olması, toplumun her kesiminden insanla diyalog halinde olabilmelerinin önemli olduğu görüşü katılımcılarda hâkimdir. Hangi düzeyde olursa olsun bir siyasi görüşe sahip olan ve de bir siyasi parti üyesi olmuş olan bu katılımcılar sosyal ilişkilerini önemli bir sermaye alanı olarak görüp yaşamaktadırlar.

Çanakkale’de yaşayan siyasi parti üyelerinin, özellikle de bizim görüşme yapmış olduğumuz yönetici ve yetkili üyelerin kendilerini sosyal ilişkiler konusunda sorumlu hissettikleri ve insanlarla iyi ilişkiler kurmaya önem verdikleri görülmüştür. Hem insanların ihtiyaçlarının karşılanması için onlara sahip oldukları sosyal ağlar aracılığıyla çeşitli kolaylıklar sağladıkları hem de kurumsal ilişkilerde belli bir prensibi korudukları anlaşılmaktadır.

“Çanakkale’de köy hayırları olur, onlara mutlaka katılmaya çalışırım...”

“Partideki arkadaşlarla zaman zaman toplanırız, iyi oluyor dertleşiyoruz, kafa dağıtıyoruz... Birbirimize iyi geliyoruz.”

“Kapımız herkese açık gerek yukarıdan gerekse halktan herkesle diyalogumu güçlü tutarım.”

Bu ifadeler Çanakkale’de yaşayan ve araştırma alanımıza dâhil olmuş olan katılımcıların sosyal sermayelerini korumaya ve güçlendirmeye yönelik bir tavır içerisinde olduklarını ifade etmektedir. Yine aile kurumu ile bağlantıları açısından değerlendirdiğimizde, katılımcıların aileye, çocuk yetiştirmeye önem verdikleri 1 katılımcı haricinde bütün katılımcıların evli ve çocuk sahibi oldukları görülmektedir. Bu durum parti mensupları içerisinde bekârlığı destekleyenlerin ya da çocuk sahibi olmayı düşünmeyenlerin olmadığı anlamına elbette gelmez. Bununla birlikte akademik çalışmalara da destek olmayı tercih eden, sosyal ağlarını ve iletişimlerini güçlü tutmaya özen gösteren bu gönüllü katılımcıların aynı zamanda evli olduklarını görmekteyiz.

Bir sosyal sermaye olarak aile durumlarını köken aileler özelinde değerlendirdiğimiz siyasetçi katılımcılarımızın ailelerinde anne ya da babalarının ya da başka bir aile büyüğünün, halkla diyalog halinde bir uğraş içerisinde olduğunu görüyoruz. Örneğin seçilmiş yönetici pozisyonundaki bir katılımcımızın annesinin bulunduğu köyün ileri gelenlerinden olduğu, onlara Kur’an eğitimi verdiğini mülakatlarımızdan tespit edebiliyoruz. Yine başka bir yönetici pozisyonundaki siyasi parti üyesinin dedesinin köy muhtarlığı yapmış olduğunu öğreniyoruz.

Katılımcılarımızın sosyal ilişki ağları içerisinde, diğerleriyle temas halinde olmayı bir gereklilik olarak gördükleri; fakat bu gerekliliğin onlar için herhangi bir zorlantı oluşturmadığı, bu durumu doğal buldukları, “Öyle olması gerekir.”, “Gitmek gerekir.” şeklindeki ifadelerinden anlaşılmaktadır. CHP mensubu 53 yaşındaki Kemal Bey, “Benim dedem muhtardı, evimizin kapısı bütün köy halkına açıktı... Üstelik merkezden gelen yetkililer ihtiyaç halinde bizim evde ağırlanırdı.” gibi ifadeler sosyalliğin, insanların ihtiyaçlarını karşılamının, onlarla diyalog halinde olmanın öğrenilen de bir durum olduğunu ortaya koymaktadır. Bireyin küçüklüğünün geçtiği ortamdaki anlayış ve yaşam tarzı, formel bir eğitim olmaksızın öğrenip içselleştirmeyi mümkün kılar. Bu da siyasal alanda etkin bir oyuncu olmak

açısından önemli olan sosyal sermaye kapasitesinin bir “doxa” olarak benimsenmesini de gösteren; Bourdieu’nün habitus kuramının bir özelliğidir.

3.4. Katılımcıların Simgesel Sermaye ile İlişkileri

Simgesel sermaye diğer sermaye türlerinden ayrı, simgesel şekilde işleyen alanları anlamak için kullanılır. Diğer sermaye türlerinden farklı olsa da ekonomik, sosyal ve kültürel sermayenin bir araya gelmesi ile oluşur. Elde edilen kazanımlar maddi ve manevi imkânlar, değerler ve hayat görüşü, marka değeri, imaj, bilgi birikimi, güvenilirlik, yaratıcılık, sosyal medya etkileşimi gibi daha çok sembolik bir alanı temsil eder. Simgesel sermaye bireyin habitusundaki temsili pozisyonları içerir, diğer üç sermaye alanıyla güçlenir ve diğer sermaye türlerine de bu temsil ve değer simgesi ile anlam verir, diyebiliriz.

Dini değerler, dini temsil, dinin günlük hayat uygulamalarındaki birtakım sembolleri Bourdieu’nün simgesel sermaye olarak tabir ettiği alanda görülür. Aslında dine ait bir alan vardır ve muhafazakâr/dindar dediğimiz habitusun beslendiği bu alan simgeselin de oluşumuna etki eder. Bourdieu’ye göre dini yetkinlik ve yeterlilik iki tür bilgi ile oluşur. Birincisi alana aşinalıkla birlikte oluşan pratiğe ait bilgidir ve bu bilgiye sahip olan herkes düşünce kalıplarını öğrenir ve davranış şekillerini ezberler. İkinci tür bilgi, açık ve kesin bir şekilde tanımlanarak, bir düzene sokulmuş bilgidir, bu bilgiye uzman bilgisi denilir. Bununla birlikte dini sermaye iki farklı tür simgesel sistemi ifade eder. İlki, ritüel ve mitler; diğeri teoloji dediğimiz ilahiyat alanını içeren dini ideolojilerdir. İslam dini açısından değerlendirdiğimizde buradaki mitler ve ritüelleri, düzenli yapılan ibadetler örneğin namaz, oruç gibi İslam dininin emirleri olarak alabiliriz. Dini ideolojiye dair ilahiyat alanını da genel olarak iman esasları ve buna karşılık gelen ifade biçimleri olarak anlayabiliriz. Her ne kadar Bourdieu, dini alan yaklaşımını Weber ve Durkheim’den ve onların Hristiyanlık’a dair görüş ve tanımlamalarından alsa da genel olarak dini inancı ritüeller, mitler ve pratiklerden örülü bir alan olarak ele alır. Bourdieu, Durkheim ve Weber’den farklı olarak dinin statü aracı olarak kullanılan, içinde çıkar ve iktidar ilişkilerinin olduğu nesnel ve bağımsız bir alan olduğunu savunur. Ona göre işte bu alanda uzman bilgisine ihtiyacı olan bir kesim, bir de uzman olup da bilgi ihtiyacı olan grupları yönlendiren statü sahibi bir kesim olduğunu ifade eder. İşte burada da simgesel olarak bir anlamı haiz sermaye aracı şekillenir.

Kendisini, dünya görüşünü ve yetiştiği aile ortamını muhafazakâr/dindar olarak tanımlayan; muhafazakâr/dindar habitusa sahip katılımcılarımızın geçmiş yaşantılarına baktığımızda, onların siyasal alanda bir temsil pozisyonu elde etme noktasında, inançlarından kaynaklanan ve ailelerinde de şekillenen bir idealleri olduğunu düşünebiliyoruz. Bu hususta 44 yaşındaki AK PARTİ mensubu Cihat Bey, *“Benim babam MHP’liydi, ben Ülkü Ocakları’nda büyüdüm, vatana, bayrağa ve dinime olan bağlılığım beni siyasetçi olmaya ve rahatsız olduğumuz konularda sorumluluk almaya teşvik etti.”* sözleri ile siyasal alanda var olmasını destekleyen simgesel sermayesini ifade etmektedir.

Modernizme dair bir tavır içerisinde, yeniliklere açık, çağdaş ve olabildiğince seküler bir dünya görüşünde olmayı bir hayat tarzı olarak benimsemiş, modern/seküler habitus sahibi katılımcılarımızın simgeselle kurdukları temsil ilişkisi; laik, çağdaş ve batılı bir tavırla görünür olmuştur. Seküler yani dine mesafeli ve modern siyasi temsil, Çanakkale’de kadınlarda kıyafetle ilgili bir biçim şartı koymayan, alkol kullanımı konusunda da dini değerleri veya ritüelleri bundan bağımsız düşünen bir bakış açısına sahiptir. *“İsteyen içkisini içsin, isteyen namazını kılsın, biz herkese saygılıyız, burası barışın ve özgürlüğün kentidir.”* diyen modern/seküler bakış açısına sahip siyasetçiler, kendilerini muhafazakâr olsun ya da olmasın, özgürlüklere tehdit oluşturacak her tür söylemin karşısında bir pozisyonda tanımlamaktadırlar.

Modern/seküler bir siyasi görüş benimsemiş olan katılımcılarımızın sermayelerinin şekillendiği alanlarına baktığımızda, seküler argümanların geçmiş yaşantılarında, köken ailelerinde, eğitim aldıkları okullarda ve arkadaş çevrelerinde de hâkim olduğunu söyleyebiliriz.

“Annem ya da babam namaz kılardı ama sadece bayramlarda ya da Ramazan ayında falan... İyi insanlardı, yalan söylemezlerdi, insanlara yardım ederlerdi, fakat bunu Allah istedi diye değil de toplumsal olarak öyle gerektiği için yaparlardı.” “Dine inanırdık ama gerektiği kadar...” bu ifadeler modern/seküler habitusun; insanlar arası iyiliğin, yardımseverliğin, fedakârlığın, nezaketin, sorumluluk sahibi olmanın daha pek çok olumlu davranışın kaynağı olarak “din ve inancın” düşünülmediğini düşündürmektedir.

Araştırma yaptığımız kesimde görüştüğümüz 17 siyasetçinin, imaj, güvenilirlik, sosyal ağlar, etkileşim ve iletişim konularında bir siyasetçide olması gerektiğini düşündükleri alanlarda genel ortak bir bakış açısına ve vizyona sahip oldukları görülmektedir. Bununla birlikte erkek katılımcıların güvenilirlik, iş bitiricilik gibi özellikler konusundaki imajlarına ayrıca önem verdikleri görülmektedir.

“Toplumda bir yerimiz var, bu yerimizi korumak ve insanların bize olan güvenini sarsmamak için gerekirse maddi olarak da fedakârlık yapmamız gerekiyor... Zannetmeyin ki siyasetçiler çok zengin... Aslında biz çoğu zaman bu konumuz gereği borca giriyoruz...”

Siyasetçilerin ve siyasi parti üyelerinin özellikle seçildikten sonra oy aldıkları kesime karşı sorumlu hissettikleri ve temsil pozisyonlarını, yine sahip oldukları ekonomik, sosyal ya da kültürel sermaye ile desteklemek durumunda oldukları anlaşılmaktadır.

Bir milletvekilinin, Ankara’da meclise taşradan bir işini halletmek, bir sorununu çözmek için gelen bir hemşerisine ayırdığı zaman, sorunları çözmek ya da yerel imkânları desteklemek için kullandığı ilişkileri ve şahsi tecrübe, eğitim ve yeteneği onun simgesel sermayesini de güçlendirmektedir.

SONUÇ

Bu araştırma, Pierre Bourdieu’nün habitus, alan ve sermaye kavramlarını kullanarak Çanakkale’deki siyasi parti üyelerinin toplumsal ve siyasal davranışlarını anlamayı amaçlamıştır. Araştırma bulguları, katılımcıların ekonomik, kültürel, sosyal ve simgesel sermaye türleri açısından nasıl farklılaştığını ve bu sermayelerin siyasi katılım üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğunlukla yüksek eğitimli, orta ve üst gelir grubuna mensup kişilerden oluştuğu ve geniş sosyal ağlara sahip oldukları görülmüştür. Ekonomik sermaye unsurlarından, iyi bir gelire sahip olma, varlıklı bir ortamda maddi sıkıntı yaşamadan büyüme, maddi kaynaklara erişimin kolay olmasının bireyin habitusunun diğer sermaye türleri açısından da gelişmesine katkı sağladığı bir gerçektir.

Muhafazakâr/dindar bir habitusa sahip olan bireylerin siyasal tercihlerini yine benzer şekilde muhafazakâr/dindar görüş ve söylemleri olan siyasi partilerden yana kullandıkları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte modern/ seküler bir habitusa sahip olan bireylerin genel olarak siyasi tercihlerinin modern/seküler görüşleri önceleyen partilerden yana kullandıkları anlaşılmaktadır. Örneğin, küçüklüğünde din eğitimi almış, büyüdüğü evde dini öğeler bulunan bireylerin yetişkinlik dönemlerinde dini argümanları destekleyen muhafazakâr bir siyasi görüş benimseme durumlarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Yine modern ve seküler bir aile geçmişine sahip olan bireylerin, muhafazakâr bir habitusa sahip olanlara oranla daha fazla, modern/seküler diyebileceğimiz dünya görüşüne yatkın oldukları anlaşılmaktadır.

Muhafazakâr/dindar veya modern/seküler dünya görüşüne sahip olmak; geçmişten, aileden, eğitimden, ekonomik imkânlardan, müzik-sanat ve spor alışkanlıklarından, dini alanın durumundan, gelecek algısından, hedef ve hayallerden bağımsız düşünülemez. Bu iki habitusu da besleyen ve destekleyen pek çok temasımız ve tecrübemiz hem içine doğduğumuz ortamdan etkilenir hem de yıllar içerisinde edindiğimiz tecrübe ve kazanımlarla dönüşür ve şekillenir şeklinde ifade edilebilir. Habitus, salt yapı odaklı bir alışkanlıklar ağı olarak değil, failin de içinde etkin şekilde yer aldığı hem yapıya etki ettiği hem de yapıdan etkilenip dönüştüğü ilişkisel bir etkileşim sunar. Çalışmamızda ele aldığımız diğer bir husus, bir uğraş alanı olarak siyasetçi olmayı tercih eden bireylerin nasıl bir sermaye geçmişi ile beslendikleri, habituslarının hangi enstrümanlarla şekillendiği ve nasıl bir alanda yaşamlarını sürdürdükleri konusudur. Araştırma yaptığımız alandaki katılımcıların siyasi görüşlerden bağımsız olarak da bir uğraş alanı olarak siyasal alanı tercih eden benzer ekonomik, kültürel, sosyal ve sembolik sermayelere sahip oldukları düşünülmektedir.

Araştırma alanımızda mecliste grubu bulunan beş siyasi partinin Çanakkale'deki temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirilerek sorularımızı sorduk. Burada partilerin hangisinin daha muhafazakâr veya dindar ya da hangisinin daha modern ya da seküler olduğunu tespit etmek gibi bir amacımız olmamakla birlikte, beş siyasi partinin de hem birbirleri ile çeşitli düzeylerde benzerlikler taşıdıkları, hem de müstakil bir takım sermaye geçmişlerine sahip oldukları düşünülmüştür.

Bu bulgular, Bourdieu'nün teorik çerçevesinin siyaset sosyolojisi alanında uygulanabilirliğini doğrulamakta ve bireylerin toplumsal konumlarının siyasi tercih ve davranışları üzerinde belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Gelecekteki araştırmalar, bu bulguları farklı coğrafi bölgelerde ve daha geniş örneklemelerle test ederek, siyasi katılımın sosyolojik dinamiklerini daha derinlemesine anlamamıza katkıda bulunabilir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazar ve diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını veya varsa bu çıkar çatışmasının nasıl oluştuğuna ve çözüleceğine ilişkin beyanlar ile yazar katkısı beyan formları makale süreç dosyalarına ıslak imzalı olarak eklenmiştir.

Etik Kurul İzni: Bu makalede etik kurul iznine gerek yoktur, buna ilişkin ıslak imzalı etik kurul kararı gerekmediğine ilişkin onam formu sistem üzerindeki makale süreci dosyalarına eklenmiştir.

KAYNAKÇA:

Akarsu, B. (2014). Felsefe Terimleri Sözlüğü. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Akçaoğlu, A. (2022). Zarif ve Dinen Makbul Muhafazakâr Üst-Orta Sınıf Habitusu. İletişim Yayınları.

Arpacı, M. (2020). Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisinde Beden, Cinsiyet ve Cinsellik. İmgelem 4(6), 245-264.

Ateş, A. (2020). 2010-2020 Yılları Arasında Kültürel Sermaye ile İlgili Tamamlanmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Eğitim Felsefesi ve Sosyolojisi Dergisi, 1(1), 35-53.

Baltacı, A. (2018). Habitus: Dini İnanç Habitusunun Oluşumu Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 1-24.

- Bourdieu, P. (2016). Akademik Aklın Eleştirisi. çev. P. Burcu Yalım. Metis Yayınları.
- Bourdieu, P. (2016). Düşünsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar. çev. Nazlı Ökten. İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (2019). Eril Tahakküm. çev. Bediz Yılmaz. Bağlam Yayınları.
- Calhoun, C. (2014). Bourdieu Sosyolojisi Genel Hatları Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. Ed. Güney Çeğin vd. İletişim Yayınları.
- David, S. (2011). Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi. İletişim Yayıncılık.
- David, L.M. (1997). Qualitative Research Methods Series. Sage Publications, 16(2).
- John W. C., (2013). Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni. Siyasal Yayın Dağıtım.
- Jourdain, A.N.S. (2016). Pierre Bourdieu'nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları. çev. Öykü Elitez. İletişim Yayınları.
- Kaplan, M., Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, Habitus ve Sermaye Kavramlarıyla Pierre Bourdieu. Habitus Toplum Bilim Dergisi, 1, 23-38.
- Kümbetoğlu, B. Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2008.
- Mechik, J. (2018). Beyond Secular Democracy: Religion, Politics, and Modernity. International Studies Review, 20(4), 704–722.
- Özet, İ. (2020). Fatih Başakşehir Muhafazakâr Mahallede İktidar ve Dönüşen Habitus. İletişim Yayınları.
- Suveren, Y. (2022). Pierre Bourdieu'nün Sosyolojik Yaklaşımı ve Siyaset. Muhakeme Dergisi, 5(1), 1-14.
- Şahin, M.M., Ünal, A.Z. (2010). Sosyal Sermaye: Kuram-Uygulama-Eleştiri. Değişim Yayınları.
- Tatlıcan, Ü., Çeğin, G. (2014). Bourdieu ve Giddens: Habitus veya Yapının İkiliği Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. ed. Güney Çeğin, vd. İletişim Yayınları.
- Toprak, M. (2009). Transformation of Turkish Politics: Socio-Political, Economic and Ethnic Peculiarities. Ahmet Yesevi University Board of Trustees, 50, 237-270.
- Türk, H. B. (2004). Pierre Bourdieu Üzerinden Resmî İdeolojiyi Okumak: Bir Açıklama Denemesi. Liberal Düşünce Dergisi, 36, 55-65.
- Wacquant, L. (2014). Pierre Bourdieu: Hayatı, Eserleri ve Entelektüel Gelişimi. Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. ed. G. Çeğin vd., İletişim Yayınları.
- Woodrow Wilson (2024, 7 Temmuz). Woodrow Wilson The 28th President of the United States. <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/woodrow-wilson/>
- Yücedağ, İ. (2016). Habitus'tan Mutatlaştırmaya Toplumsalın İnşası. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 37, 111-133.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem:

This study aims to understand the preferences and experiences that led political party officials in Çanakkale to become politicians, using the concepts of habitus, field, and capital developed by French sociologist Pierre Bourdieu.

Research Questions:

Our research questions similar traits in the habitus of individuals who choose to be politicians:

Accordingly, What factors affect being a politician in a conservative or modern party?

In particular, what are the similarities in the capital backgrounds of individuals who have chosen to become politicians?

Literature Review:

This study tried to understand the capital similarities between the habitus of politicians with conservative/religious or modern/secular habitus and the experiences that led them to the political field. Literature: İrfan Özet's works titled Fatih- Başakşehir: Power in the Conservative Neighborhood and the Transforming Habitus and the Izmir Wall and Aksu Akçaoğlu's work Zarif and Dinen Makbul shed light on the relations between habitus, politics, and religion. In addition, our study aims to contribute to the literature by addressing the commonalities in the habitus of politicians with conservative or modern worldviews.

Methodology:

This study employed a qualitative research method, an approach used to gain a deeper understanding of phenomena, events, or situations. Qualitative research aims to explore social phenomena such as relationships, institutions, and communities. In this study, which utilized a purposeful sampling method, in-depth exploration was conducted as necessitated by the qualitative approach. Data analysis was performed using descriptive techniques based on predefined themes outlined in the semi-structured interview form.

Results and Conclusions:

This research aimed to understand political party members' social and political behaviors in Çanakkale by using Pierre Bourdieu's concepts of habitus, space, and capital. The research findings reveal how the participants differ in terms of economic, cultural, social, and symbolic capital types and the effects of these capitals on political participation. It was observed that the participants mainly consisted of highly educated, middle and upper-income groups with wide social networks. It is a fact that having a good income, growing in a wealthy environment without financial difficulties, and easy access to material resources contribute to developing the individual's habitus in terms of other types of capital.

It is understood that individuals with a conservative/religious habitus use their political preferences in favor of political parties with similarly conservative/religious views and discourses. However, it is understood that individuals with a modern/secular habitus generally prefer parties that prioritize modern/secular views in their political preferences.

Another issue we deal with in our study is the issue of what kind of capital history individuals who prefer to be a politician as a field of occupation are fed. With these instruments, their habitus is shaped, and in what kind of field they live. The participants in the field we researched have similar economic, cultural, social, and symbolic capitals who prefer the political field as a field of endeavor, regardless of their political views.

In our research area, we interviewed the representatives of five political parties in Çanakkale and asked our questions. Although it is not our aim here to determine which of the parties is more conservative or religious or which is more modern or secular, it is thought that all five political parties have various levels of similarity with each other and have several independent capital histories.

These findings confirm the applicability of Bourdieu's theoretical framework in political sociology and show that the social position of individuals plays a decisive role in their political preferences and behaviors. Future research may contribute to our more profound understanding of the sociological dynamics of political participation by testing these findings in different geographic regions and with larger samples.